

Ἡ Βίγλα τῶν Μυκηθῶν

Βοῦς ἐπὶ γλώσση μέγας βέβηκεν

— Αἰσχύλου Ἀγαμέμνων

1 Ὁ Πόλεμος τοῦ Φύλακα

Κάμποσοι κλάψανε, κι ὄχι ἀπὸ θλίψη — ἀπὸ χαρὰ
Ποὺ ὁ βασιλιάς ἀρμάτωσε κι ἔφυγε γιὰ τὴν Τροία,
Μὰ μέσα μου σὰν ἦχος ἀπὸ σήμαντρο
Αὐτὸ τὸ μακελλεῖό, τὸ ἐσφαλμένο, τὸ στρεβλό,
Ποὺ ἔμελλε νὰ γίνει, ἦρθε καὶ προμηνύθηκε.
Ὅνειρεύομουν αἵματα σὲ φωτεινοὺς ἴστους στὸ ρέμα,
Ὅμβρο σωμάτων ποὺ ἔπεφτε σὰν ξεσχισμένο κρέας
Ἐπάνω μου στὸν ὕπνο — κι ἐγὼ ὁ σκοπὸς
Ποὺ ὄρισε καὶ ξέχασε τῆς ρήγαινας τὸ ὄρντινο,
Τρωτὸ σημεῖο ποὺ κάλυψε ἡ προνοητικότητά της.
Τότες τὸ βόδι ἔπεφτε στὸ σήμαντρο ἐπάνω
Νὰ τὸ σιγήσει ὀλότελα, καὶ μοῦ ἔκανε τὴ γλώσσα
Σὰ μπουκαπόρτα φορτηγοῦ ποὺ μεταφέρει ζῶα,
Μὲς σὲ σκατὰ καὶ κάτουρα, καὶ ποδοπατημένη,
Νὰ τρεμοπαίξει ἐλαφρὰ σὰν τὸ γλωσσίδι φλόγας,
Εὐάγγελον πῦρ σ' ἓνα σφαγεῖο...
Κι ὕστερα ξύπναγα κι ἔνοιωθα ὀλότελα χαμένος,
Λὲς κι ἤμουν τσοπανόσκυλο στὰ χόρτα ξαπλωμένο,
Νὰ βλέπω αὐτὰ ποὺ ἤξερα, κι ὅμως λογοτιμήτης
Νὰ συγκεντρῶνω ὅλη μου τὴν προσοχὴ στὰ πέρα
Ἄπ' τὴν πόλη καὶ τὰ σύνορα, σ' αὐτοὺς ἐκεῖ τοὺς λόφους
Ὅπου τὸ φῶς θ' ἀνέβαινε σὰν ἔπεφτε ἡ Τροία.

Ἡ φυλακὴ ποὺ ἐπήγαινα ἦταν γραφτό, σὰν σπίτι,
Σὰν ἓνα μεσοδιάστημα ποὺ τράβαγα τὸ κουπί μου
Χρόνος μπαίνει, χρόνος βγαίνει: ὅταν ἡ πάχνη ἄρχιζε
Νὰ φεύγει ἀπ' τὰ χωράφια, κι ὅταν τὸ φῶς τοῦ πρωιοῦ
Χάραζε σὰν σπυρὶ φωτὸς ποὺ ἀνοιγόταν,
Μέρα μπαίνει, μέρα βγαίνει, τότε ξαναζωντάνευα,
Βουβός, ξερός σὰν τὶς κροκάλες χείμαρρου στὸν κάμπο,
Ἄγκαθεν ἀγναντεύοντας, τὴν ὥρα μου περνώντας
Στὸ πόστο μου στὴ στέγη... Αὐτὸ ποὺ βγῆκε ὕστερα
Ἄπὸ τὰ δέκα χρόνια ἀναμονῆς ποὺ πόλεμο τήνε λέγαν
Ἐδλάψε τὸ μαῦρο κάτοπτρο τῆς μαργωμένης μου ματιᾶς.
Ἄν τῆς δικαιοσύνης ὁ θεὸς ζητοῦσε ἀπ' τὰ οὐράνια
Ἐνα δοκάρι στέρεο τὴν πλάστιγγα νὰ κρεμάσει
Θὰ μ' εὔρισκε ἐτοιμοπαράδοτο καὶ παρατεταμένον.
Ἰσορροποῦσα ἀνάμεσα στὴ μοῖρα καὶ στὸν τρόπο
Καὶ τὸ ἄχα δεῖ νὰ ἔρχεται, νέφη αἱματοβαμμένα
Μὲ φρουκτωρίας χρώματα, τὸ τραῦμα ἐκείνης τῆς αὐγῆς
Νὰ φλέγεται, νὰ ἐκρήγνυται, κι ἔπειτα νὰ πέφτει
Ὡσὰν τὴ λάβα στὸ λαὸ ποὺ τὸ ἔβαζε στὰ πόδια...
Ἄγκαθεν, κεφαλὴ ὀρθή, νὰ σβήνω ἀπ' τὸ μυαλό μου
Τὸν πόνο τῆς ἐρωτικῆς κραυγῆς τῆς Κλυταιμνήστρας
Ποὺ διέτρεξε τὸ μέγαρο σὰν ἰαχὴ φαντάρων
Ποὺ ξαπέλυσε ἀπ' τὸ στόλο του ὁ Βασιλιάς Ἀγαμέμνων.

2 Κασσάνδρα

Δὲν ὑπάρχουν πιὰ
ἄθῳοι
περαστικοί.

Τὸ βρώμικο μποῦστο της,
τὰ μικρά της βυζιά,
τὸ κεκαρμένο, ἀποψιλω-

μένο, πληγιασμένο
πανκοκεφάλι της,
τὸ μαῦρο

λιμασμένο βλέμμα της —
ἔδειχνε
στρατογαμημένη

καὶ ἠλίθια.
Ὁ κόσμος
ἔνοιωθε

τὴν ἀστοχία
σὲ αὐτὴν της
τὴ ματιά,

ἕναν νόστο
στὴ σακάτικη,
κουτοπόνηρη

ἀμηχανία της.
Δὲν ὑπάρχουν πιὰ
ἀθῶοι.

Ὁ Γερο-Περηφανο-
Κοκκορο-Βασιλιάς
εἶχε ἐπιστρέψει

Ὁ Σκότωσε-
τὸ-Παιδί-
καὶ Πάρε-

Ὁ,τι-Λάχει
Βασιλιάς Ἀγαμέμ-
νων, ὁ πρηξ-

αρχίδης
εἶχε γυρίσει.
Καὶ τότε ἦλθαν

τὰ λόγια τῆς τὰ Ἑλληνικά,
ἓνας ἀμνός
τὴν ὥρα τῆς ἀμνάδας,

βέλασμα προ-
βλεπτικὸν τοῦ τρόμου,
τὸ γονόσφυρο

καὶ ἶχνος
τοῦ θεοῦ ποῦ ξύπνησε.
Καὶ ὡς ἀπο-

τέλεσμα τῆς ἐκπληξῆς
ὁ πόθος τῶν παραστεκάμενων
νὰ τῆς τὸ κάνουν

ἐκεῖ καὶ τότε.

Ἡ μικρὴ ἀγοραία
μουνίτσα τῆς ἐνοχῆς τους:

μέσα μπήκε,
στο μαχαίρι,
στή φόνισσα σύζυγο,

στο δίχτυ πάνω της
και στον υποδουλωτή της,
τῆς Τροίας τὸν ἀναστάτη,

λέγοντας, «Ἐνα πέρασμα
μὲ τὸ σφουγγάρι,
αὐτὸ εἶν' ὄλο.

Τῆς σκιᾶς ὁ μεντεσὲς
στρίθει ἀπρόσ-
μενα καὶ τὸ φῶς

σβήνει».

3 *Τὸ Αὐγερινό του Ὄραμα*

Πόλεις ἀπὸ χορτάρι. Τείχη. Τὸ βουβαμένο παλάτι.
Ξυπνοῦσα μὲ τῆς νυχτιᾶς τὸν ἄνεμο στὸ πρόσωπό μου,
Πρόθυμος, ξύπνιος ξανά, ἀλλὰ πολὺ λιγότερο

Σκοπεύοντας τὴ νίκη ἀπ' ὅσο θά 'πρεπε -
'Αποχομμένος καθῶς καταφρονοῦσα ἀπὸ παλιὰ
Τοὺς κλακαδόρους ποὺ ἤθελαν πάντα νὰ περνοῦνται

Καὶ ν' ἀκούγονται ὡς οἱ πραγματικοὶ Ἀργεῖοι. Φαφλατάδες,
Τσιτάροντας χρησμοὺς καὶ ἡμερομηνίες,
Μὲ αἰτήσεις, κατηγορίες, ψηφίσματα.

Κανένα ἀπ' τὰ στοιχεῖα ποὺ ἐδάραιναν
Δὲν πέρναγε τὴ θλιβερὴ ἀπόσταση.
Ὁ πόλεμός μας βάλτωσε μὲς στὴ μουγκὴ ὑπόσταση.

Ἀπὸ τ' ἀγριολούλουδα ποὺ ἔσκυβαν στὸ μίσχο,
Ἀπ' τοὺς ἴστους τὴ χαραυγὴ, ὄλους δροσιὰ καὶ πλέξιμο,
Νταντελλωτούς, κυρίως ἀπὸ αὐτὰ

Ἔνοιωθα τὸ σφυγμὸ τοῦ τραύματος στὸ χρόνο
Ποὺ μέσα του ἐζούσαμε. Ἡ ψυχὴ μου ἔκλαιγε στὸ χέρι μου
Σὰν τ' ἄγγιζα, ὄλο τὸ εἶναι μου νὰ πέφτει

Ἐπάνω μου, ἔβλεπα πόλεις ἀπὸ χορτάρι,
Κοιλιάδες προσμονῆς, τάφους, μιὰ λάμψη ἀνεμέεσσα
Καὶ μακρὰ, σὲ τόπο ἀπειλητικό, γεμάτο λόφους

Μικρὲς ομάδες πολιτῶν ποὺ κοίταζαν ἕναν ἄντρα
Νὰ δρασκελίζει ἕνα ἀνάχωμα καὶ στὸ κατόπι του ἄλλον
Νὰ τρέχει ἐρωτικά, σχεδόν, γιὰ νὰ τόνε σκοτώσει.

4 *Οἱ Νύχτες*

Κι οἱ δύο τους θέλαν νὰ μιλήσουνε,
προσποιούμενοι ὅτι τάχα μου ἤθελαν
τὴ συμβουλή μου. Πίσω ἀπὸ πλάτες

ὁ καθέννας τους μοῦ ἐξομολογήθηκε
ὅτι ἦταν ξεχείλισμα τοῦ σὲξ
κάθε φορά πού τὸ κάνανε –
κι ἀπ' τὴν ἀρχὴ φαινότανε
(μέχρι καὶ τὰ παιδιά τὸ βλέπανε)
πὼς τὸ κρεβάτι ἦτανε στ' ἀλήθεια ἡ ζωὴ τους.

Ὁ βασιλιάς ἔπρεπε νὰ τὸ μάθει,
μὰ ποιὸς θὰ τοῦ τὸ ἔλεγε
πάρεξ ἐμοῦ; Ἡλπίζα νὰ σταμάταγαν
καὶ τὰ δεσμὰ νὰ λύνονταν
τῆς μπερδεμένης μου σιωπῆς
ἀλλὰ συνέχιζα, χαμογελώντας
κάθε πρωτὶ στὸν Αἴγισθο,
εὐνοούμενος καὶ αὐτοσιχαμένος.
Ἡ στέγη ἐκείνη ἦτανε σὰν τύμπανο αὐτιοῦ.

Ὅλο τὸ βάρος τῆς βουθῆς
ἀδράνειας τοῦ βοδιοῦ ἔστεκε, σκυμμένο
καὶ ἀκίνητο σὰν ὀρόσημο.

Ὁ Ἄτλας, προστάτης τῶν φρουρῶν
ἐρχότανε στὴ σκέψη μου,
ὁ μόνος ἄλλος πού ἦταν ξύπνιος
πάντα, ὅλες τὶς ὥρες, φορτωμένος,
ζεμένος μὲ τὰ σύννεφα
στὰ πέρατα τοῦ κόσμου.

Τὸ πάτωμα τοῦ δώματος
ὅπου οἱ θεοὶ καὶ οἱ θεῆς πήγαιναν τοὺς ἐραστές τους
καὶ συνουσιάζονταν ἀτέρμονα
κι ἐπιτυχῶς, αὐτοὶ οἱ γδοῦποι

καὶ τὰ βογγητὰ πάνω ἀπ' τὰ σύννεφα
στοὺς ὤμους τοῦ στηρίζονταν, ἐντελῶς.
Καμιὰ φορά μᾶς φανταζόμουν
ἀποθεωμένους σὲ σχιστόλιθους
ποὺ λέγονταν οἱ Στῆλες τῆς Ἀφροδίτης.

Τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ
ἐκεῖνον τὸν καιρὸ ἦταν συνυφασμένα.
Ὅταν στὸν ἵππο οἱ λοχαγοὶ
ἐνοιῶσαν τῆς Ἑλένης τὸ χέρι νὰ χαϊδεύει
τις τάβλες τοῦ καὶ τὴν κοιλιὰ
σχεδὸν καθαληθῆκαν μεταξύ τους.
Ἄλλὰ στὸ τέλος, τῆς Τροίας οἱ μανάδες
νοιῶσαν τὴν ὁρμὴ τους, σὲ δρόμους,
σὲ κρεβάτια καὶ σὲ ματωμένα στρώματα.
Ὁ πόλεμος ἔκανε ὅλους τοὺς ἄντρες τρελλοὺς,
κερατάδες, ἀλογάδες ἢ ταρατσάδες,
ἐπηρμένους ἢ νικημένους.

Τὸ δικό μου τὸ μυαλὸ ἦταν ἓνα μαντρί
ὅπου ὁ κερατὰς ὁ Βασιλιάς Ἀγαμέμνων
εἶχε ρίξει τὸ βᾶρος τοῦ σὲ χρυσό.
Μὰ σὰν οἱ λόφοι ἄρπαξαν φωτιὰ
καὶ ἡ βασίλισσα ἔσκουξε καὶ ἦρθε,
τὸν βασιλέα ἐπούλησα.
Ἐπέρασα καὶ τὴν ἀπλὴ κακοπιστία:
γιὰ τὰ χρυσάφια τοῦ, τὸ ἀντίδωρό τοῦ ἦταν
ἓνα σχοινένιο δίχτυ κι ἓνα λουτρὸ αἵματος.
Καὶ ἡ εἰρήνη εἶχε καταφθάσει.

5 Ἡ Ὑδάτινη Ὀνειροπόλησή του

Στὴν Τροία, στὴν Ἀθήνα, αὐτὸ ποὺ πιὸ ξεκάθαρα
βλέπω καὶ σχεδὸν μυρίζω
εἶναι τὸ γλυκὸ νερό.

Ἐνα λουτρὸ γεμάτο, ἀνέγγιχτο ἀκόμη
καὶ ἀμόλυντο, νὰ περιμένει πίσω ἀπ' τοὺς τοίχους τοῦ
σπιτιοῦ
ὅπου οἱ κραυγὲς οἱ μακρινὲς ἀπ' τὴ σφαγὴ στὸν κάμπο

τσακίζονται καὶ σβήνουνε, ὥσπου ὁ ἥρωας νὰ ῥθει
νὰ εἰσβάλει ἀκατανόητα
γὰ νὰ τὸν φροντίσουνε καὶ νὰ ῥναι μόνος,

ὀλόγυμνος, αἰμόφυρτος, μουγκρίζοντας,
τρεκλίζοντας, νὰ πλατσουρίζει καὶ ν' ἀποκοιμιέται,
καὶ νὰ τὸν παραστέκουνε λὲς κι ἦταν μουσαφίρης.

Καὶ τὸ πηγᾶδι στὴν Ἀθήνα ἐπίσης.

Ἡ μᾶλλον τὸ παλιὸ ἐτοῦτο μονοπάτι ποὺ ἐπάνω
στὴν Ἀκρόπολη ἐτράβαγε, κι ὕστερα πάλι κάτω,

σ' ἐκεῖνο τὸ πηγᾶδι, σειρὰ τὰ σκαλοπάτια,
σανίδια ἀνάμεσα στὸ βράχο τὸν ἐλεύθερο
καὶ τὸν γκρεμὸ ἀπ' τὴν ἄλλη,

ἡ κλίμακα ἡ μυστικὴ τῶν πολιορκημένων
ποὺ βρήκανε οἱ εἰσβολεῖς σὰν ἔφθασε ἡ ὥρα
οἱ Ἕλληνες νὰ σμίξουνε,

ἢ κλίμακα τοῦ μέλλοντος
μὰ καὶ τοῦ παρελθόντος, πολιορκητὲς καὶ πολιορκούμενοι,
τὸ μαγγανοπήγαδο τῆς ἐπίθεσης

ποῦ ἔγινε νερόμυλος, σκαλιὰ τῆς μηχανῆς
καὶ τῆς συνήθειας συνάμα,
γυμνὸ τὸ πόδι, τεντωμένο, ψάχνοντας.

Κι ὕστερα αὐτὴ ἡ σκάλα ἢ δικιά μας ποῦ κατέβαινε
βαθειὰ μὲς στὸ πηγάδι βυθισμένη
μὲς στὸ καταμεσήμερο, κι οἱ ἄντρες στὴν πηγὴ νὰ
ἐργάζονται

ἀνάμεσα στὴ λάσπη, κι ὕστερα ν' ἀναδύονται
πιὸ βυθισμένοι μέσα τους ποῦ ἦσαν ἐκεῖ κάτω,
φαντάροι ποῦ ἀπολύθησαν καὶ δοκιμάζουνε τὴ γῆς,

ποῦ βρῆκαν καὶ ποῦ κράτησαν κι εἶδαν γλυκὸ νεράκι
στὰ ξέχειλα τὰ στόμια τὰ στρόγγυλα τῆς μαντεμένηας
τρόμπας
τῶν γάργαρων κρουναῶν.

γιὰ τὴ Σύνθια καὶ τὸν Δημήτρη Χατζῆ